

کتابِ رُوت

پیشگفتار

سرگذشتِ امزی کتابِ ریزه دَ زمانِ قاضی ها رُخ دد.

فهرستِ عنوانها

- خاندانِ الیمَلک و نَعومی (فصل ۱ آیه ۱)
- پس اَمَدو دَ وطن (فصل ۱ آیه ۶)
- رُوت دَ کِشتِ بوَعزِ کارِ مُونه (فصل ۲ آیه ۱)
- نَعومی بَلده آینه رُوت فِکرِ مُونه (فصل ۳ آیه ۱)
- توی بوَعزِ قد رُوت (فصل ۴ آیه ۱)

خانوارِ ایلَمَلِک و نَعومی

۱ دَ زمانِ حُکمرانی قاضی‌ها، دَ سرزمینِ اِسرائیلِ قحطی پیدا شد و یگ آدم از شارِ بیت-لحمِ منطقه یهودا قد خاتو و دو باچه خو کوچ کد و دَ مُلکِ موآب دَ عنوانِ بیگنه زندگی مُوکد. ۲ نامِ ازو آدمِ ایلَمَلِک و نامِ زنِ شی نَعومی و نامِ باچه های شی محلون و کلیون بود. اونا از مردمِ افراته بود و دَ شارِ بیت-لحم دَ منطقه یهودا زندگی مُوکد. خلاصه، اونا دَ مُلکِ موآب رفته دَ اونجی مند. ۳ مگم ایلَمَلِک شوی نَعومی فوت کد و او قد دو باچه خو تنها مند. ۴ امو دو باچه از دخترانِ موآبی خاتو گرفت که نامِ یگ شی عورفه و نامِ دیگه شی روت بود و اونا تقریباً ده سال دَ اونجی زندگی کد. ۵ اوخته محلون و کلیون ام فوت کد و نَعومی از هر دو اولاد و از شوی خو مند.

۶ بعد ازو نَعومی قد بیری‌گون خو باله شده آمادگی گرفت تا از مُلکِ موآب پس دَ جای خود خو بوره، چون او دَ موآب شنیدد که خداوند دَ بله قوم خو نظر کده و دزوا حاصلاتِ پریمو دده. ۷ پس او قد دو بیری خو امزو جای که زندگی مُوکد کوچ کد و دَ راه خو ری شده پس دَ سرزمینِ یهودا رفت. ۸ مگم نَعومی دَ دو بیری خو گفت: ”هر دوی شمو پس دَ خانه آبه خو بورید و خداوند دَ حقِ شمو نیکی کنه، امو رقمیکه شمو دَ حقِ مرده های مه و ام دَ حقِ ازمه نیکی کدید. ۹ خداوند دز شمو بختِ خوب نصیب کنه تا که هر کدم شمو شوی دیگه کده دَ خانه ازو آرام شنید.“ اوخته نَعومی روی ازوا ره ماخ کد و اونا دَ آوازِ بلند چخرا کده ۱۰ دزو گفت: ”نه، مو قد ازتو پس موری و دَ مینکل قوم تو زندگی مونی.“

۱۱ مگم نَعومی گفت: ”او دختران مه، دور خورده پس بورید. چرا میخاهید که قد ازمه بورید؟ آیا کدم باچه دَ کوره مه آسته تا که یگو روز شوی شمو شنه؟ ۱۲ نه، نیسته. پس بورید دخترای مه، چرا که بلده شوی گرفتو ما کلو پیر شدیم. اگه بگیم هنوز ام امید درم و حتی اگه امشاو دَ شوی دده شمنم و یگ چند باچه ام دَ دنیا

بیرم، ^{۱۳} آیا شمو تا جوان شدون ازوا ره صبر مونیید و خودون خو ره از شوی کدو محروم مونیید؟ نه دخترای مه، اوقات ازمه از شمو کده غدر تلخ آسته، چراکه دست خداوند یکسره د خلاف مه دراز شده. ^{۱۴} اوخته اونا بسم چخرا کد و عریه روی خسر مادر خو ره ماخ کده خدا حافظی کد. مگم روت خود ره دزو چسپند. ^{۱۵} و نعومی د روت گفت: ”اونه! خاتون ایور تو پس د پیش قوما و خدايون خو رفت؛ تو ام از پشت ازو بورو.“

^{۱۶} لیکن روت دزو گفت: ”کلو شله نشو که از پیش تو بورم و تو ره ایله کوم. ما نمورم، بلکه هر جای که تو بوری ما قد از تو مورم و هر جای که تو بشینی ما ام امونجی میشینم؛ و قوم از تو، قوم ازمه و خدای از تو، خدای ازمه آسته. ^{۱۷} د امزو جای که تو بوری ما ام مورم و د امونجی دفن موشم. اگه چیزی جز از مرگ مره از تو جدا کنه، خداوند ازی کده بلای بدتر ره د بله ازمه بیره.“ ^{۱۸} وختی نعومی دید که روت سخت تصمیم گرفته که قد ازو بوره، دیگه او ره چیزی نگفت.

^{۱۹} پس هر دوی ازوا ری شده د بیت- لحم رفت. وختیکه د بیت- لحم رسید، تمام مردم شار از خاطر ازوا د شور آمد و خاتونو د بین خو موگفت: ”ای امو نعومی آسته؟“ ^{۲۰} مگم نعومی دزوا گفت: ”مره «نعومی» کوی نکنید، بلکه «مارا» کوی کنید، چراکه خدای متعال زندگی مره تلخ کده. ^{۲۱} ما دست پر بر شدم، ولی خداوند مره دست خالی پس آورد. چرا مره «نعومی» موگید د حالیکه خداوند مره خار-و- ذلیل کده و قادر مطلق د سر مه بلا آورده.“ ^{۲۲} خلاصه، نعومی قد بیری موآبی خو روت قتی پس آمد و اونا د شروع جو درو د شار بیت- لحم رسید.

^۲ ^۱ د اونجی نعومی از طرف شوی خو الیمک یگ قوما دشت که او اولاد بابه الیمک و نام ازو بو عز بود. او یگ آدم ثروتمند-و- مردمدار بود. ^۲ دمزو غیت

رُوتِ موآبی دَ نَعومی گُفت: ”مَره بیل که سرِ کِشتِ ها بورُم و هر کسی که رُوی خوش نشو بدیه از پُشتِ دِروگرای شی رفته خوشه- چینی کُنم.“ و نَعومی دَزشی گُفت: ”بورُو، دُخترِ مه.“^۳ پس او ریی شُدِه دَ قدی پَلالِ دَر آمد و از پُشتِ دِروگرا خوشه- چینی ره شُروع کد. اِتفاقاً، او دَ یگِ پَئی زَمینِ بوَعزِ که اولادِ بابِه اِیملک بود، داخِل شُد.

^۴ اوخته بوَعز از شارِ بَیت- لَحَمِ آمَدِه دَ دِروگرا گُفت: ”خُداوند قد شُمو بَشه!“ و اونا دَ جوابِ شی گُفت: ”خُداوند تُو ره بَرکتِ بدیه.“^۵ و بوَعز دَ سرکارگرِ دِروگرا گُفت: ”ای خاتونِ جوان از کی آسته؟“^۶ و سرکارگرِ دِروگرا دَ جوابِ شی گُفت: ”او امو خاتونِ موآبی آسته که قد نَعومی از مُلکِ موآبِ پس آمَدِه.^۷ او از مه پُرسان کد: ’اجازه آسته که از پُشتِ دِروگرا دَ مینکلِ قودِه ها خوشه چینی کُنم؟‘ بعد ازو دَ قدی پَلالِ رفت و از سرِ صُبح تا آلی ره خوشه چینه ریی یه و فقط یگ لحظه دَ تی چِپری شِشت و بَس.“

^۸ پس بوَعز دَ رُوتِ گُفت: ”گوش کُو دُخترِ مه! دَ دیگه جای بلده خوشه چینی نرو و اینجی ره ایله نکو، بلکه قد کنیزای مه دَ امینجی بَش.^۹ چیم خُو ره دمزو پَئی زمی بَگیر که اونا دِرو مونه و از پُشتِ ازوا بورُو. ما دَ نفرای خُو گُفتیم که دز تُو دست نزنه و وختیکه تُشنه شُدی از کوزه های او که اونا ره از چاه پُر کده، وُچی کُو.“

^{۱۰} و رُوتِ قد رُوی خُو دَ زمی اُفتَدِه او ره اِحترام کد و گُفت: ”چرا نظرِ لُطفِ تُو دَ بله مه قرار گِرَفته؟ ما خُو یگ بیگنه اَسْتُم.“

^{۱۱} و بوَعز دَ جوابِ شی گُفت: ”ما از تمامِ کارای تُو که دَ خُسرمادر خُو بعد از فَوْتِ شُوی خُو کدے خبر شُدیم و ام ازی که چطور آته، آبه و جای تَوُلدِ خُو ره ایله کده دَ مینکلِ قومی که سابقِ نَمینخَشیدی، آمَدے.^{۱۲} خُداوند عملِ نیکِ تُو ره دَ پیشِ تُو بیره؛ خُداوند، خُدایِ اِسرائیل که دَ زیرِ پَر- و- بالِ شی پناه اُوردے، تُو

ره آجرِ کاملِ بدیه. ^{۱۳} و رُوتِ گُفت: ”آی بادار مه، تُو دَز مه غَدَر مِهْرِیو اَسْتی، چراکه مَرِه تَسَلی دَدی و دَ کَنیز خُو تورا ی دِل-شِین گُفتی، اگرچه ما مِثِلِ یکی از کَنیزای تُو شُدِه نَمِیتُم.“

^{۱۴} دَ وختِ نانِ چاشت بو عَز دَ زشی گُفت: ”بیه اینجی و امزی نان بَگیر و لُغمه خُو ره دَ سِرکه چوکِه کده بُخور.“ پس رُوتِ قَدِ دِرَوگرا یگِ جای شِشت و بو عَز از گَندمِ بَریو کده ام دَ زشی دَد. رُوتِ خورده سیر شُد و یگِ مقدارِ تِی بَخشی شی مَند. ^{۱۵} وختیکه اُو باله شُد و پس دَ خوشه چینی رفت، بو عَز دَ نفرای خُو اَمَر کده گُفت: ”اُو ره بیلید که از قَدی قوده ها ام خوشه چینی کُنه و مُزاجِم شی نَشْنِید. ^{۱۶} حتی بعضی خوشه ها ره از قوده ها کشیده دَ زمی پورته کُنید که اُو بَلدِه خُو بچینه و اُو ره سرزنش نکنید.“

^{۱۷} پس رُوتِ تا شام دَ قَدی پَلالِ خوشه چینی کد و اُمُو خوشه های ره که چینه بود تَپک کد، که تقریباً یگِ ایفه جَو دَ دِست اُورد. ^{۱۸} بعد ازو رُوتِ اُمُو جَو ره دَ شانِه خُو گَرفته دَ شار رفت و خُسرمادر شی دید که چِیقس جَم کده. رُوتِ خوراکِ ره که بعد از سیر شُدون شی باقی مَندد، کشیده دَزُو دَد. ^{۱۹} پس خُسرمادر شی دَزُو گُفت: ”امروز دَ کُجا خوشه چینی کدی و دَ کُدمِ جای کار کدی؟ خُدا اُمُو کس ره خیرِ بدیه که دَز تُو تَوَجُه کده.“ اوخته رُوتِ دَ بارِه امزُو کس که دَ زمین شی کار کُدد دَ خُسرمادر خُو نقل کده گُفت: ”نامِ امزُو آدم که ما امروز دَ زمین شی کار کُدم، بو عَز اَسْتِه.“ ^{۲۰} و نَعومی دَ بیری خُو گُفت: ”خُداوند اُو ره بَرکتِ بدیه، چراکه اُو مِهْرِیانی خُو ره از زنده ها و مُرده ها دِریغ نَکده!“ و نَعومی بسمِ دَزُو گُفت: ”ای آدمِ نَزْدِیکانه مو اَسْتِه و یکی امزُو کسای که باید سرپرست مو شنه.“ ^{۲۱} اوخته رُوتِ موآبی گُفت: ”اُو حتی دَز مه گُفت که تُو قد کارگرای مه بَش، تا اُو غِیتیکه اونا دِرُو زمینای مَرِه خلاص کُنه.“ ^{۲۲} و نَعومی دَ بیری خُو رُوتِ گُفت: ”اَرِی دُختر مه، خُویه که تُو قد کَنیزای ازو دَ زمین شی بوری نَسبَتِ دَزی که دَ زمینِ کسِ دیگِه بوری و اونا تُو ره آزار-و-اَدِیت کُنه.“

۲۳ پس رُوت تا آخِرِ دِروِ جَو و گندُمِ قد کَنیزای بوَعزِ بَلدِه خوشه چِندو مند و اُو
قد خُسرمادر خُو یگجای زندگی مُوکد.

۳ ۱ دَمزُو غَیت نَعومی دَ رُوت کُفت: ”دُختر مه، یگو کس ره بَلدِه تُو پَیدا نَکنم
تا که زندگی تُو آرام شُنه؟^۲ اونه، امو بوَعزِ که تُو قد کَنیزای شی بُودی، اُو قوماي
مو آسته، فامیدی؟ اُو اَمشاو دَ خرموجوی خرمونِ جَو ره باد مونه.^۳ پس جان
خُو ره شُسته خود ره خوشبُوی کُو و خُو بَترین کالای خُو ره پوشیده دَ سرِ
خرموجوی بورُو. مگم تا وختیکه اُو از خوردو و وُچی کدو خلاص نَشده، خود
ره دَزُو معرفي نَکُو.^۴ وختیکه خاو کد جای خاو شی ره نشانی کُو. بعد ازو بورُو
و پایای شی ره لُچ کده دَ اُونجی خاو کُو. اوخته اُو دَز تُو مُوگیه که چی باید
بُکنی.“^۵ و رُوت دَ جواب شی کُفت: ”هر چیزی که دَز مه کُفتی ما اموطور
مُونم.“

۶ پس اُو دَ سرِ خرموجوی رفت و امو رقمیکه خُسرمادر شی دَزُو امر کد،
امو طور کد.^۷ وختی بوَعزِ خورده و وُچی کده تَب شی چاق شُد، اُو رفته دَ لبِ
خرمو خاو کد. پس رُوت تاشکی آهسته آهسته اَمَد و پایای شی ره لُچ کده خاو
کد.^۸ دَ نِیمِ شاو بوَعزِ تکان خورده بیدار شُد و خود ره پالُو دده دید که یگ خاتُو
دَ پَیدمونِ پای شی خاو کده.^۹ بوَعزِ پُرسان کد: ”تُو کی آستی؟“ رُوت کُفت: ”ما
کَنیز تُو رُوت اَسْتَم. دامون خُو ره دَ سرِ کَنیز خُو بِنَدَن، چرا که تُو یگ قوماي
نزدیک و سرپرست مه آستی.“^{۱۰} اُو کُفت: ”آی دُختر مه، خُداوند تُو ره بَرکت
بدیه. امی مهربانی ره که آلی کدی از مهربانی اوّل کده که دَ حقِ خُسرمادر خُو
کدے بزرگتر آسته، چرا که دَ پُشتِ جوانای غریب یا پُولدار، نَرفتی.“^{۱۱} آلی ترس
نخور دُختر مه، هر چیزی که از مه خاهش کدی، ما پوره مُونم، چرا که تمامِ شار
و قوم مه تُو ره یگ خاتُونِ خُوب میدنه.^{۱۲} دُرست آسته که ما قوماي نزدیک و
سرپرست تُو اَسْتَم، لیکن از مه کده یگ قوما و سرپرست دیگه دَز تُو نزدیک تر

آسته. ^{۱۳} اِمِشاوره د اَمینجی تیر کُو، صَباح اگه اُو نفر سرپرستی تُو ره د دست خو گرفت، خُوبه، بیل که بگیره. لیکن اگه سرپرستی تُو ره د دست خو نگرِفت، مَره د خُداوند قَسَم که ما سرپرستی تُو ره د دست خو میگیرم. آلی تا صَباح ره د اَمینجی خاو کُو.

^{۱۴} پس رُوت تا صَباح د پیدمون پای شی خاو کد، مگم صَباح گاه، پیش ازی که کس کس ره بَنخشه اُو باله شد، چُون بو عَز قد خود خو گُفت: ”نباید کسی بُفامه که ای خاتو د خرموجوی آمده.“ ^{۱۵} و بو عَز دز شی گُفت: ”امو چادر ره که د سر خو کدی بیر و اوار کُو.“ پس رُوت چادر خو ره اوار کد و بو عَز شش منک جو د منه چادر شی اندخته د بله شانه شی ایشته و رُوت د شار رفت. ^{۱۶} وختیکه د پیش خُسرمادر خو آمد، اُو از رُوت پُرسان کد: ”آی دختر مه، چیز کار شد؟“ اوخته، اُو از پگ کارای که امو نفر بلده ازو کد، دز شی نقل کد ^{۱۷} و گُفت: ”اینمی شش منک جو ره ام دز مه دد و گُفت که، د دست خالی د پیش خُسرمادر خو نرو.“ ^{۱۸} پس نَعومی دز شی گُفت: ”دختر مه، قرار بشی تا بنگری که چیز کار موشه، چُون اُو آدم تاکه امروز ای کار ره انجام ندیه، آرام نمیشینه.“

^{۱۹} پس بو عَز د درگه شار رفت و د اُونجی ششت. اوخته امو قوما و سرپرست که بو عَز د باره شی توره گُفتد ازونجی تیر موشد و بو عَز دزو گُفت: ”او آلی، بیه یگ لحظه بشی.“ و اُو آدم آمده ششت. ^۲ و بو عَز ده نفر از ریش سفیدون شار ره کوی کده دزوا گُفت: ”بیید که یگ لحظه بشینی.“ و اونا جم شده ششت. ^۳ بو عَز دَمزو قوما و سرپرست گُفت: ”نَعومی که از سرزمین موآب پس آمده، امو زمین برار مو الیمَلک ره سودا موکنه. ^۴ ما فکر کدم، خو بتر آسته که تُو ره دزی باره خبر بدیم و بگیم که اُو ره د حُضورِ نفرای امزی مجلس و ریش سفیدون قوم مو بخر. اگه اُو ره خریده میگیری، بگير. ولے اگه نمیخری مَره بگی تا بُفامم. چُون بَغیر از تُو دیگه کس حق خریدو ره ندره و بعد از تُو حق از مه یه.“ و اُو آدم گُفت:

”ما خریده میگیرم.“

^۵ اوخته بوَعَزْ كُفْتُ: ”دَ رُوزِی كِه اُمُو زَمِی رِه اَز دِسْتِ نَعُومِی مِیخَرِی، پَس رُوتِ مَوآبِی، اُمُو خَاتُونِ قَوْمِی فَوْتِ شُدِه مَو رِه اَم بَايَدِ بَغِیْرِی، تَاكِه نَامِ اَمْرُو مَرْحُومِ دَ مِیرَاثِ شِی بَاقِی بُمْنِه.“

^۶ لِيَكِنْ اُمُو قَوْمَا و سِرپرست كُفْتُ: ”دَ زِی صُورْتِ مَا نَمِی تَنْمِ بَلْدِه خُو بَخْرُم؛ نَشْنِه كِه مِیرَاثِ خُودِ مِه خَرَابِ شْنِه. حَقِ سِرپرستی اَز مَرِه تُو بَغِیْرِی، چُونِ مَا نَمِی تَنْمِ سِرپرستی كْنَم.“

^۷ دَ اُو زَمَانِ دَ اِسْرَائِيلِ دَ بَارِه سِرپرستی كَرِفْتُو و يَا خَرِيدِ-و-فَرُوشِ زَمِی اَيْنِی رَوَاجِ بُوْد: و خَتِيكِه مَرْدُمِ مِیخَاسْتِ يَكُو مَعَامِلِه رِه قَطْعِی كَنِه، يَكِ نَفَرِ كُوشَرِه خُو رِه اَز پَايِ خُو بُر كَدِه دَ نَفَرِ طَرَفِ مَعَامِلِه خُو مِیْدَد. اِي كَارِ دَ سِرزَمِينِ اِسْرَائِيلِ دَ شَكْلِ يَكِ قَانُونِ و جُودِ دَشْتِ. ^۸ پَس اُمُو قَوْمَا و سِرپرستِ دَ بُوَعَزْ كُفْتُ: ”خُودِ تُو اُمُو زَمِی رِه بَلْدِه خُو بَخْر.“ و كُوشَرِه خُو رِه اَز پَايِ خُو بُر كَد.

^۹ اوخته، بوَعَزْ دَ رِيشِ سَفِيدَا و پَكِ مَرْدُمِ كُفْتُ: ”شُمُو اِمْرُوزِ شَاهِدِ اَسْتِيدِ كِه تَمَامِ جَايِدَادِ اِلِمْلِكِ و جَايِدَادِ كَلِيُونِ و مَحْلُونِ رِه مَا اَز نَعُومِی خَرِيدُم. ^{۱۰} مَا اَمچَنَانِ رُوتِ مَوآبِی، بِيُوِه مَحْلُونِ رِه كَرِفْتُمُ تَا خَاتُونِ مِه شْنِه و نَامِ قَوْمِی مَرْحُومِ مِه دَ مِیرَاثِ شِی بَاقِی بُمْنِه و نَامِ اَزُو اَز خَانَوَارِ و مَنطِقَه شِی اَز بَيْنِ نَرُوِه. شُمُو اِمْرُوزِ شَاهِدِ بَشِيدِ.“ ^{۱۱} پَس تَمَامِ مَرْدُمِ و رِيشِ سَفِيدُونِ كِه دَ دَرِكِه شَارِ مَوْجُودِ بُوْد كُفْتُ: ”مُو شَاهِدِ اَسْتِي. خُداوندِ اِي خَاتُو رِه كِه دَ خَانِه تُو مِیِيه مِثْلِ رَاحِيلِ و لِيَه جُورِ كَنِه، كِه اُونَا هَر دُويِ شِی خَانِه اِسْرَائِيلِ رِه اَبَادِ كَد. و تُو دَ اِفْرَاثِه كَامِيَابِ و دَ بَيْتِ-لَحَمِ نَامْتُو شَنِي. ^{۱۲} و اَوْلَادِی رِه كِه خُداوندِ دَ وَسِيْلِه اَمزِی خَاتُونِ جُوانِ دَ زِ تُو مِیْدِيَه، مِثْلِ خَانَوَارِ فَاْرِصِ بَاچِه تَامَارِ و يَهُودَا بَشِه.“

^{۱۳} پَس بوَعَزْ رُوتِ رِه خَاتُو كَدِه قَدِ اَزُو نَزْدِيَكِ شُدِ و خُداوندِ اُو رِه اُمِيدُوَارِ كَدِ و

رُوت یگ باچه د دُنیا اُورد. ^{۱۴} اوخته خاتونوی بیت- لَحَم د نَعومی گُفت: ”شُکر- و- سپاس خُداوند ره که نه ایشْت تو بے وارِث بَشی و اَمروز تُو صَاحِبِ نوسه شُدی؛ مو دُعا مونی که نام شی د اِسرائیل باقی بُمَنه. ^{۱۵} اُو تازه کُننده جان تُو و تِیاقِ پیری تُو موشه، چُون پیری تُو که تُو ره دوست مِیدنه و از هفت باچه کده دَز تُو بهتر آسته، اُو امی باچه ره د دُنیا اُورده.“

^{۱۶} و نَعومی نلغه ره گِرِفته د بَعَل خُو ایشْت و نِگاهداری شی ره د دِست خُو گِرِفْت. ^{۱۷} و خاتونوی همسایه اُو ره نام کده گُفت: ”ای باچه بلده نَعومی تُولد شُدِه.“ و اونا نام شی ره عوبید ایشْت. عوبید آته یسی و یسی آته داوود بُود. ^{۱۸} و اینی آسته پُشت نامه فارص:

فارص آته حَصرون بُود،
^{۱۹} و حَصرون آته رام،
و رام آته عمیناداب،
^{۲۰} و عمیناداب آته نحشون،
و نحشون آته سلْمون،
^{۲۱} و سلْمون آته بوَعز
و بوَعز آته عوبید،
^{۲۲} و عوبید آته یسی
و یسی آته داوود بُود.